

ADEVĂRUL IN LIBERTATE

ZIAR INDEPENDENT,
EXPRESIE A OPINIEI PUBLICE DIN JUDEȚUL CLUJ

ANUL II, NR. 103
MIERCURI 25 APRILIE 1990

1. PAGINI 50 BANI

CUTIA PANDOREI
- întrebări
- sau fără
- răspuns

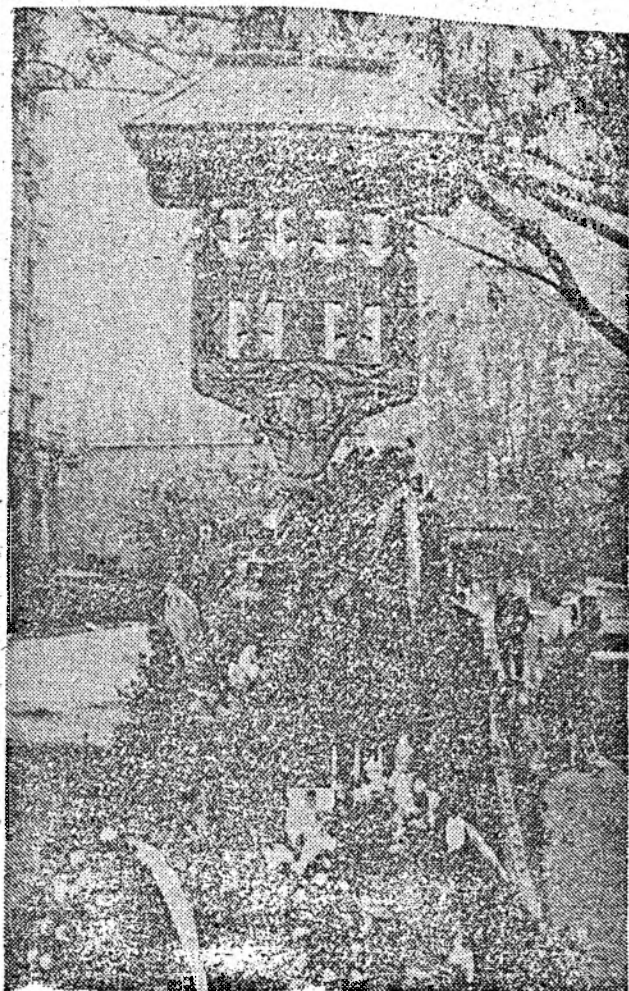
**ALEGĂTORUL
ÎN FAȚA**

ALTOR DILEME

Paradoxal, campania electorală devine un lucru greu de înțeles din momentul declanșării ei. Dacă nu chiar înainte de acest moment. Provoacă nedumeriri modul în care sînt (mai bine zis nu sînt) tratate problemele esențiale ale viitorului imediat al țării și al cetățenilor ei. Se știe, majoritatea covârșitoare a populației este strict determinată de desfășurarea normală a vieții economice, sociale, culturale. Fiind, pînă în 22 Decembrie 1989, neputincioși în fața hotărîrilor venite de sus, acești oameni au devenit foarte vulnerabili. Și așa au rămas. Muncitorii, inginerii, economiștii din orașe, țăranii din sate, continuă să simtă cu acuitate acest fel de vulnerabilitate. Și se apropie cu teamă ori neîncredere de promisiunile cuprinse în programele diferitelor partide politice, în declarațiile de la mitinguri, televiziune, din presă. Toată lumea este de acord că în țară este nevoie de împrietărirea țăranilor și de privatizarea tuturor sau majorității întreprinderilor. Și atunci prin ce se individualizează programele partidelor politice și de ce se tem alegătorii? Cine îi împiedică pe muncitorii de la „Flacăra”, de exemplu, să se declare, cum să spun, autonomi, o societate pe acțiuni sau orice altceva decît ce fuseseră pînă acum? Nu îndrăznesc să facă acest pas probabil pentru că nu se poate rezolva rapid o asemenea problemă foarte complexă. Chiar și unele partide politice care la reînființarea sau înființarea lor au proclamat că privatizarea acum a întreprinderilor este o cerință imperioasă în fața economiei românești, au lăsat-o mai moale, dînd un termen mai lung de atingere a acestui țel. Fapt care a creat o stare de oarecare neîncredere în rîndul foarte multor sălariați ai întreprinderilor industriale ori din alte sectoare, care și-au spus că nu poți să te bizui pe oamenii care propun soluții înainte de a cunoaște bine situația pe care vor să o rezolve.

Cît privește agricultura, necunoașterea situației reale din sate a dus la propunerea unor soluții total inadecvate. C.A.P.-urile nu puteau exista în forma veche — de conglomerate agricole care înglobau mai multe sate. Prima măsură luată de țărani a fost aceea a despărțirii de vechiul centru și constituirea asociațiilor țăranilor liberi, care, oricît ar părea de ciudat orașenilor care vor să dea sfaturi de urmat în agricultură, dovedesc că pot funcționa. De menționat că, indiferenți la programele partidelor politice, țăranii au hotărît că pămîntul este al lor. Acolo unde există un număr destul de mare de oameni apți de muncă pămîntul a fost împărțit și C.A.P.-ul a dispărut ca și cum n-ar fi existat vreodată. Unde forța de muncă este total îmbătrînită, iar oamenii depind aproape în exclusivitate de pensia mărită pînă la 500 lei și de lotul personal, mărit și acesta, forma de asociere a rămas valabilă pentru că: ea asigură cultivarea pămîntului; îndepărtează pericolul înstrăinării prin vânzare; oferă pensia pentru care țăranii respectivi au muncit în condiții mizere mai multe zeci de ani. Aceste hotărîri le-au luat țăranii înșiși, nimeni nu i-a împiedicat să facă exact cum doresc. După cum este greu de crezut că vreodată va putea să-i împiedice cineva să lucreze pămîntul cum știu ori vor învăța că e mai bine. Astfel că nu e nevoie de urmat programul acelor partide și acelor politicieni care urmăresc doar acumularea unui capital politic. Și nici nu e obligatoriu să votezi pe unul sau altul dintre candidații care vor să-ți dea lecții cum să faci, mulți dintre aceștia neștiind nimic sau aproape nimic despre starea actuală a țăranului român. Libertatea de a munci pămîntul cum cred țăranii este un rezultat al Revoluției din Decembrie. După momente de derută, ei și-au luat soarta în mîinile lor. Și nu vor să o mai vadă hotărîtă de alții. Desigur, lucrurile nu s-au petrecut peste tot atît de simplu. În unele sate nu s-au înțeles asupra căilor de urmat. Unii voiau pămînt (o parte dintre aceștia, nelocuind în sate, doreau să-l vîndă), alții — nu. Lucrurile însă tot ei le vor descurca și nu cu ajutorul partidelor politice. Cu siguranță, într-un viitor nu prea îndepărtat, în toate satele se va împărți pămîntul țăranilor, dar cultivarea lui va trebui făcută în formele cele mai adecvate situației concrete din fiecare localitate. Probabil, tot în asociații, pentru a se putea ajunge la un înalt grad de eficiență a tuturor activităților din agricultură.

Valer CHIOREANU

Din nord, de pe Vadul Izei, meșter făurar a adus — spre cinstirea eroilor căzuți la Televiziune, această frumoasă troiță. Apoi, truda sculptată în lemn a ajuns și în orașul-martir Timișoara. După care, un inimos medic din municipiul Cluj-Napoca a comandat și pentru burgul nostru o troiță de aducere aminte. Cine este acest om cu dragoste pentru orașul nostru? Îi așteptăm vizita la redacție.
Foto: Ion PETCU

*Crucea din inimă,
inima din cruce*

ASKLEPIOS: un nume sfînt ce vine din antichitate și azi mai sînt oameni ce-i respectă numele. Sînt tot tinerii care și-au respectat jurămîntul, adică cei ce n-au uitat că vor deveni medici și farmaciști. De fapt ei sînt de pe acum, prin mișcarea exactă începută în zilele de 24—25 decembrie pentru a ajuta cu medicamente și suflet oamenilor suferinzi. Pentru că revoluția a șos la iveală nu numai răni noi, ci altele mai vechi. Și ei s-au răspuns fără lozinci acestor traume eterne, pentru că suferința fizică este eternă, asemeni celei provocate de agresiunile sufletești. După declarațiile domnului Sorin Comșulea,

student la medicina generală, în anul VI, această organizație total apolitică a luat ființă prin inițiativa cîtorva studenți dintre care cităm cîteva nume: **SORIN COMȘULEA, MAIER ROBERT, VEREȘ LORIN, GIRBOAN IOANA, SZATMARI TIBI și MIHAI ROȘCA**, actualul președinte al asociației. Cele cîteva cuvinte scrise în această pagină sînt numai începutul unui serial ce intenționează să sprijine deschis o acțiune a studenților clujeni ce a dovedit că sufletul românesc a rămas ceea ce a fost întotdeauna, adică o permanență a omului ce nu se dezmente. Am putea da multe date despre această organizație, dar trebuie să menționăm pentru început că în urma ajutoarelor distribuite după niște reguli foarte precise și verificabile, cu asistență permanentă a unor specialiști. Cel 10.000 de oameni care au primit medicamente n-au avut nici un accident. 16 oameni au fost salvați de la moarte prin intervenția rapidă a studenților. Publicul este nerăbdător, dar studenții continuă să-și respecte jurămîntul nestămutat în fața cerului ce-i patronază. Vom reveni cu amănunte.

Dorin SERGIIE

cine ne va conduce?

Cu precizarea că ziarul nostru este independent și nu urmărește favorizarea vreunui partid sau persoane participante în campania electorală, în vederea unei mai bune cunoașteri a orientărilor politice în momentul de față, a invitat partidele și formațiunile politice, precum și pe candidații independenți, să răspundă chestionarului propus de ziarul nostru.

PĂRTIDUL SOCIAL DEMOCRAT ROMÂN— organizația județului Cluj

ANTICOMUNISMUL

Anticomuniste sînt mișcările politice, curentele filosofice etc., ce resping comunismul contemporan, comunismul reformist. Pornind de la monopolul de stat al puterii economice, comunismul transformă democrația politică în vorbărie goală; economia de piață „socialistă” este doar o mimare a pieței autentice, o prefăcătorie. Se conservă privilegiile și rangurile unor indivizi. Se perpetuează puterea și poziția nedemocratică, minciuna și dezinformarea. În comunismul reformist rămîn pe poziție chiulul, cîștigul fără muncă, dependența de ceea ce „ne toarnă alții în ciot”.

PLURALISMUL POLITIC

Constă în existența mai multor partide, centre de putere, mișcări sociale, curente culturale, opinii etc., toate avînd un fond comun al dorinței de dialog, al respectului reciproc, al democrației și al interesului național. Justificarea existenței unor partide este dată de existența unor trebuințe, interese specifice (pentru salariul sau pentru investiții), ale unor idealuri și valori; nu dorința de parvenire a unor trebuie să stea la baza întemeierii unui partid sau altul.

TRECEREA LA
ECONOMIA DE PIAȚĂ

În concepția noastră se va realiza prin descentralizarea graduală și efectivă a sectorului de stat, concomitent cu dezvoltarea sectorului particular. Numai principiul eficienței stabilește ce formă de proprietate se dezvoltă și care dispore. Neîndoindu-ne că în condițiile țării noastre sectorul de stat totalitar se va restrînge mult, sub imperativul creșterii eficienței economice și sociale.

Trebuie alese cu grijă domeniile din economie și ritmurile acestor procese pentru a nu dezavantaja marea masă a salariaților și a nu se ajunge la împotmolirea, la „avortarea” economiei de piață — economia bunăstării.

INDIVID ȘI SOCIETATE

Scopul vieții sociale trebuie să fie viața omului. Societatea în care individul trăiește determină fericirea fiecăruia, alături de eforturile personale și, din păcate, alături de noroc. Desigur că libertatea unui individ nu trebuie să știrbească în mod nedrept fericirea și libertatea altuia.

ROLUL BISERICII

Conștiința religioasă arată cît de trecătoare este viața, arată limitele tragediei existențe umane. Aprecîm rolul moral al creștinismului, dovedit cu prisosință de revoluția moral-politică din Decembrie 1989.

Instituțiile statului și ale bisericilor sînt distincte și trebuie să trăiască în bună conviețuire, inclusiv bisericile între ele.

PROBLEME NAȚIONALE

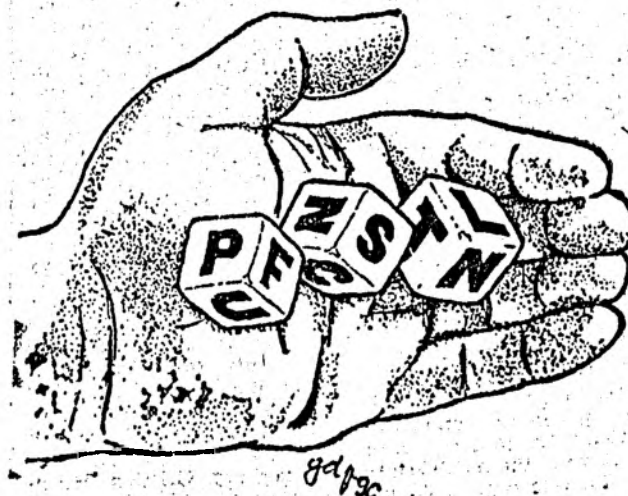
În Ardeal este problema eliminării „incompatibilității culturale” artificiale dintre români și unguri. Această falsă neînțelegere este datorată unor evoluții istorice și de ordin politic; ea a fost accentuată de către fostul P.C.R., aplicîndu-se principiul „divide et impera” (dezbină și stăpînește). Există și motive de alt ordin ale acestei neînțelegeri: ele constau în mîrginire, incultură etc.

Pe basarabeni și pe bucovineni îi considerăm co-naționali noștri. Trebuie să-i ajutăm sufletește, pe plan cultural. Este dreptul lor să trăiască sub forma de organizare statală pe care și-o doresc.

ALIANȚELE MILITARE
ALE ROMÂNIEI

Social-Democrația are un îndelungat trecut de luptă, prin mijloace politice pe toate meridianele lumii, împotriva războiului. Ne oprim războiului rece, polarizării lumii în blocuri militare. Sîntem pentru o îndelungată capacitate de apărare a țării, inclusiv prin înțelegere cu prietenii noștri, în funcție de conjuncturile și tendințele militare existente în lume.

Comitetul de organizare a
PARTIDULUI
SOCIAL-DEMOCRAT
ROMÂN în județul Cluj

ANUNȚ

Partidul Național Tărănesc — Creștin și Democrat invită pe toți românii să participe în ziua de 6 mai 1990 la aniversarea Marii Adunări Populare a românilor de pe Cîmpia Libertății de la Blaj din mai 1848. Doritorii se pot înscrie la sediul P.N.T.-C.D. Cluj-Napoca, str. Pavlov nr. 27, telefon: 3-64-91. pînă la data de 30 aprilie 1990.

INVITAȚIE

În cadrul conferințelor religioase organizate de Familia Lumii, sînteiți invitați joi, 26 aprilie, ora 16,45, la Casa municipală de cultură, să-l ascultați pe Iacob Gola (O.P.), de la Paris, care va vorbi despre Sfîntul Dominic, fondatorul ordinului predicatorilor. Intrarea liberă.

SEMNAL

Constatăm că anunțata grevă absolută a S.I.M. nu a avut loc. Am fost pe teren, am sunat unitățile medicale din rețea. Un lucru e cert: activitatea medicală s-a desfășurat în condiții normale.

Oare grevele au rolul numai de a fi anunțate? S-au rezolvat între timp problemele? Ori liderii nu au credibilitate?

(dema, s.)

DE LA YALTA LA MALTA = ?

(III) La 4 octombrie 1957, U.R.S.S. anunță lansarea în spațiu a unui satelit artificial; primul sputnik are doar 83,6 kg, dar după o lună, un alt satelit, de o jumătate de tonă, de data aceasta, este lansat cu succes. Și asta, în condițiile în care toată lumea a ris de eșecul american din decembrie, pregătit cu atita tapaj.

Acest moment cred că este de reținut din mai multe motive. O dată, pentru că elimina o temă constantă de propagandă, cea care prezenta U.R.S.S. ca o țară barbară; apoi, pentru că venea să pună în discuție o orientare strategic-militară fundamentală pentru care optaseră S.U.A.: doctrina „represaliilor masive”, bazată pe bombardiere strategice, care să poată atinge orice punct al globului. Atunci când, la numai trei ani după primul sputnik, un avion U-2 american era doborât deasupra U.R.S.S. devenea evident că, pe planul armamentelor, apăruse o problemă nouă: racheta. Datorită ei, America nu mai este izolată de teatrele de război, ci poate fi atinsă pe propriul teritoriu de armele racheto-nucleare care își făcuseră apariția. Din 1949, nu trebuie uitat, S.U.A. nu mai aveau monopolul atomic.

În mare măsură, atitudinea Administrației Eisenhower a determinat electoratul american să opteze pentru un nou președinte și pentru o nouă politică. J. F. Kennedy și a lui „New Frontier” venea la capătul unui drum, al cărui primi pași fuseseră făcuți ceva mai înainte.

Perioada războiului rece a fost una interesantă și dacă o privim „dinspre America”, isteria antiimperialistă, în Est, se cuplează perfect cu isteria anticomunistă din S.U.A., condusă de senatorul de Wisconsin, J. R. McCarthy. Preponderența factorilor ideologici a fost nemăsurată și ea a distorsionat o mare parte din problematica relațiilor internaționale. Cel puțin pentru americani, aspectul de cruciadă pe care l-a îmbrăcat politica lor nu poate fi ignorat. Un studiu despre războiul rece notează: „pentru cei mai mulți dintre americani, Războiul Rece nu a fost o luptă pentru putere. El a fost, ca și cele două războaie mondiale, o competiție pentru democrație. Politica americană a fost însoțită de o viziune cu adânci rădăcini istorice a unei lumi în care oamenii se pot bucura de instituții politice, economice și sociale la fel cu cele din Statele Unite”. Dar un asemenea punct de vedere are o consecință logică: dacă modelul american de societate are valoare universală, atunci toți cei care nu îl adoptă devin dușmanii Americii; mai mult, sînt și proprii lor dușmani, căci opoziția la o organizare socială ideală apare numai din ignoranță ori reavoință. Și atunci, misiunea Americii are o valoare eliberatoare universală, indiferent de calea de urmat — calea exemplului ori forța armelor. Hans Morgenthau a calificat foarte bine acest misionarism cruciat, spunînd: „misionari ai experienței americane, noi am oferit ajutor altora, care sînt liberi să-l accepte ori să-l refuze. Din clipa în care am devenit Cruciați, noi am căutat să impunem restului lumii ajutorul nostru, la nevoie prin foc și fier. Limitele de fapt ale unei asemenea cruciade sînt doar cele ale puterii americane, iar cele virtuale sînt cele ale globului. Exemplul american a devenit o formulă universală de mintuire, pe care națiunile care gîndesc corect o vor adopta de bună voie, celelalte — prin forță”. În anii '60, începînd cu Kennedy și mai ales în timpul lui Nixon — la sfîrșitul deceniului — politica americană va deveni mai realistă, tocmai pentru că va renunța la tot ceea ce ține de mentalitatea aceasta a cruciadei. Dacă J. F. Dulles, secretar de stat în Administrația Eisenhower, dorea să facă un pas mai departe de la simpla „îndiguire”, la „împingerea înapoi” (roll-back) a comunismului prin „eliberarea Europei de est”, această retorică, inspirată și inspiratoare și a mecarthysmului, va fi înlocuită aproape total la sfîrșitul anilor '60, cînd, în termenii unui fin analist al Americii, „negoțul cu grfu va înlocui retorică ideologică, iar aranjamentele bancare dintre superputeri vor înlocui aranjamentele militare în Asia de sud-est. Destinderea a devenit un stil de viață comercial în America, dincolo de faptul că retorică ideologică va continua cu aceeași forță ca și în timpul războiului rece... Colectivismul capitalist, cu alte cuvinte, ar vrea să încheie o înțelegere cu colectivismul birocratic, pentru a păstra statu quo-ul”.

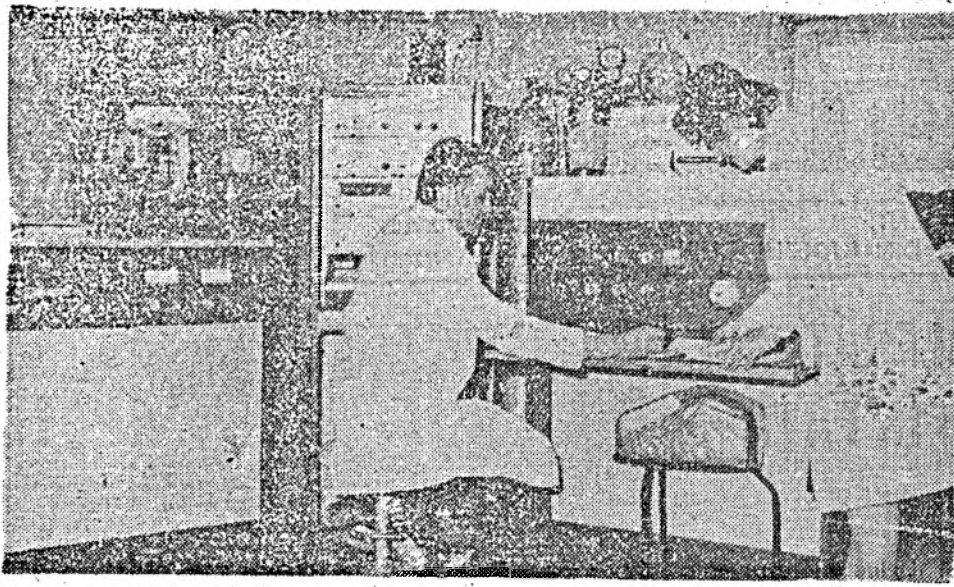
Destinderea din anii '70 are consecințe majore, însă; e drept, ea este una care încă se mai bazează pe respectarea sferei de influență a celui alt (vezi cazul Cehoslovaciei, din 1968) și pe credința că cele două superputeri reprezintă axa fundamentală a politicii internaționale. Convingerea că noile arme fac necesară înțelegerea dintre puteri și evitarea războiului le va face pe acestea mai puțin dependente de Lumea a treia, de unde nu mai este nevoie să-și recruteze aliații. Și, paralel cu slăbirea bipolarismului din timpul Războiului Rece și începutul manifestării unui multipolarism tot mai accentuat, se va impune conștientă faptul că marea ruptură în relațiile internaționale va fi aceea dintre bogați și săraci — datorită, în bună măsură, și noulor modalități în care este înțeleasă puterea. În momentul în care aceasta este redefinită în termeni științifico-tehnici și economici, scăzînd rolul factorilor ideologici ori militari, o abordare istorico-geopolitică a relațiilor internaționale va deveni regula. Iar impulsul major pentru o asemenea abordare, din partea ambelor puteri, îl va da deschiderea operată de Gorbaciov.

Dr. Ovidiu ȘINCAI

MIRACOLUL SUNETULUI

Casa municipală de cultură își continuă buna inițiativă. Azi, la orele 17. În sala din Piața Libertății nr. 24, este organizată au-

diția muzicală „Journey to the centre of the heart” de Rick Wackman și „Oxygen” de Jean Michel Jarre, în cadrul ciclului „Miracolul sunetelor electronice”. Prezintă ing. Cristian Mureșan.

Intr-unul din laboratoarele Institutului de chimie

Foto: Radu SINTEJUDEAN

DESPRE LIBERTATEA CERCETĂRII

Libertate la Institutul de chimie? O întrebare justificată, nu mai este cazul să explicăm motivele, numai una din multiplele întrebări cu remanent în subconștientul privitorului din exterior, pentru care chimia românească a ultimelor două decenii n-a fost altceva decît turnul de fildeș accesibil „savantei” ignobile. De altfel, simplul fapt că am putut sta de vorbă cu directorul institutului, domnul dr. Nicolae Șerban, despre modul în care instituția pe care o conduce și-a restructurat activitatea, despre direcțiile de cercetare îmbrățisate de întregul colectiv și speranțele într-un climat de creație neobstrucționat de „inescitabile indicații și îndrumări metodologice”, este el însuși o expresie a libertății îndelung așteptate.

Inevitabil — și acest inevitabil are toate șansele să dispară curînd, pentru totdeauna — dialogul a avut ca punct de plecare problema fostei tutelări din partea Institutului Central de Chimie, „feuda chimistei”, tutelare concretizată într-o politică de promovare dacă nu inexistentă, cel mult discriminatorie, în reducerea vertiginoasă a fondurilor alocate cercetării propriu-zise și pomparea artificială a acestora spre microproducție. Paralizia manifestată inclusiv în domeniul concursurilor pentru ocuparea unor posturi de cercetător principal a durat pînă foarte de curînd, cînd au fost ratificate rezultatele unor concursuri desfășurate în 1979 (?). A fost, într-adevăr, un moment de mare bucurie în institut. În ciuda îndelungatului hiatus intelectual impus de dictatură, nu s-a pus nici o clipă problema neglijării cercetărilor fundamentale, finalizate și prin activitatea de doctorantură.

Discuția se răsfrînge, firesc, asupra domeniilor cercetării. Acestea sînt multiple, amplificate în ani prin inițiativă și investigație proprie, pornind însă tot de la o riguroasă cercetare fundamentală. Surprinzător, institutului i-a fost lăsată libertatea de a-și alege temele de cercetare, tocmai pentru actualitatea și aplicabilitatea imediată în practică. Este cunoscut faptul că, în ultima vreme, in-

dustria chimică românească a parcurs un drum vizibil descendent. În aceste condiții, abordînd nu numai domeniul la modă, ci și din rațiuni izvorite direct din dorința de a sprijini agricultura, specialiștii institutului s-au implicat în cercetarea, elaborarea și producerea în România a primilor feromoni sexuali ai insectelor — generalizînd la nivel de țară o metodă, neconvențională de combatere integrată a dăunătorilor din agricultură, cu un număr de 24 tipuri de feromoni omologajți pînă în prezent — a biostimulatorilor de creștere ai plantelor (se experimentează și inhibitori de creștere), a aromelor chimice, aparatelor în sprijinul chimiștilor (cum este, de exemplu, refractometrul de proces), de avertizoarelor de gaze toxice — de maximă necesitate datorită numărului mare de victime care se mai înregistrează în industria chimică. O altă grupă mare de cercetări se referă la senzorii electrochimici (omologate peste 20 de tipuri), la pastele conductive pentru industria electronică și, de ultimă oră, dar de mare actualitate, sînt cercetările din domeniul materialelor compozite polimerice, utilizabile în medicină.

Toate produsele realizate în institut sînt unicate în țară, unele chiar la nivelul „blocului răsăritean”, cu grad ridicat de complexitate. „Prin calitatea produselor noastre — care înglobează profesionalismul întregului colectiv — sîntem pregătiți pentru trecerea la o economie bazată pe legile cererii și ofertei, politică pe care, chiar disimulat, noi o aplicăm de mult” — ne spunea directorul institutului.

Libertate la Institutul de chimie? Ea există, este de-acum o certitudine, iar știința de a o folosi este numai a oamenilor. Dorința lor arzătoare, subliniată de domnul director este ca noul guvern, cei investiți cu putere decizională să sprijine efectiv cercetarea la un asemenea nivel încît aceasta să redevină, cu adevărat, o forță pașnică de progres.

Michaela BOCU

CAMPANIE PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNT

Limba și literatura română. În conformitate cu dispozițiile Ministerului Învățămîntului, pentru examenul de admitere, sesiunea iulie 1990, din manualul de Limba română. Lecturi literare, ediția 1989, se renunță la următoarele texte literare: „Istorie” de Ion Brad, „Stăpînul” de Eugen Jebeleanu, „Dobrogea Dobrogea!” de Geo Bogza, „Minerul” de Emil Isac, „Mări sub pustiuri” de D. R. Popescu, „Comunistului” de Nicolae Labiș. „O oră din august” de Marin Preda. Din lecturile suplimentare se renunță la „Truda comună” de Adrian Păunescu și la „Despre o trestie visătoare” (frag.) de Laurențiu Fulga. Se vor studia obligatoriu „Codrule; Măria ta” de Mihai Eminescu și „Mama” de Nicolae Labiș. În orele dezafectate prin eliminarea textelor literare

menționate anterior se va insista asupra răspunsurilor la întrebările aflate în finalul fiecărui text studiat, rămînd la latitudinea profesorului regîndirea și reformularea unora dintre ele, în așa fel încît, prin răspunsurile respective, e-

ADMITEREA ÎN CLASA A IX-A DE LICEU (III)

levii să facă dovada cunoștințelor asimilate cu privire la: conținutul de idei al textului literar studiat, la corelația dintre acesta și imaginile artistice utilizate de scriitor și noțiunile de teorie literară prevăzute de programă. Se va insista, totodată asupra dezvoltării capacității de exprimare corectă, expresivă și nuanțată a elevilor. Ur-

mătoarele precizări ale Ministerului Învățămîntului se referă la regîndirea și reelaborarea planurilor de idei ale unor compuneri libere despre țara noastră, despre muncă (p. 131) sau pornind de la un text dat (p. 78), cel din manual urmînd să fie înlocuit de către profesor.

La gramatică (edițiile manualelor din 1987, 88, 89) se va insista asupra asimilării și consolidării cunoștințelor dobîndite de elevi în clasa a VIII-a și în clasele precedente, în așa fel încît aceștia să fie capabili să le operaționalizeze prin analiza morfo-sintactică la nivelul unei propoziții sau analiza sintactică a unei fraze și prin exerciții cu diverse structuri gramaticale morfo-sintactice date.

Prof. Mircea BERTEA

ABC-ul democrației noastre

Cel mai recent periodic clujean, ABC, revistă social-politică și culturală editată de Asociația „Echinoc”, vine să dea o notă de seriozitate în noianul de publicații ce se răspîndește zilnic în municipiul nostru. Ea se cheamă — ABC — precizează directorul publicației, scriitorul Eugen Uricaru „nu doar pentru că vrea să dea publicității Analize, Bilanțuri și Comentarii privind viața noastră de azi, viața cea de toate zilele, ci și pentru că este angajată într-un proces greu și complicat de învățare și asimilare a unui alfabet uitat de mai bine de peste cincizeci de ani în România — alfabetul democrației”. Primul număr apărut ne atrage atenția că în Decembrie '89 s-a declanșat procesul Renașterii națiunii române, care — ca să folosim cuvintele profesorului Mircea Zăciu — „nu poate fi, nici ea, decît opera fiilor ei, un proces neprogramat de sus, negîndit în termenii masificării, ci în aceia ai unei asumări a individualității. Transformarea individului, învierea personalității umane unice va duce la reînvierea întregului corp social”. Avem convingerea că, așa cum a debutat, noul periodic — cu redacția în Cluj și București — va întreține focul sacru al acestei mult dorite renașteri, învățîndu-ne săptămînal necesarul limbaj al democrației i.m.d.

AGENDA

SPECTACOLE

În beneficiul orașului Cluj — CONCERT EXTRAORDINAR cu Aura Urziceanu. Concertul va avea loc în data de 26 aprilie, la Sala sporturilor, orele 17,30 și 20,00. Surpriza spectacolului: prin tragerea la sorți a tuturor biletelor-tombolă din fiecare concert separat — cîștigătorul o va însoți pe Aura la concertele oferite în beneficiul României în Cipru și Portugalia.

Joi, 26 aprilie, ora 18, în sala mică a Casei universitarilor, are loc deschiderea festivă a secției germane a Universității culturale-științifice libere, cu un program cultural. Cîntă corala universitară, recital de Gerda Herbert László Türk, recital de poezii și momente umoristice. Această secție, creată de Forumul Democratic al Germanilor din România — Filiala Cluj, va susține conferințe culturale-științifice.

FILME

● ULTIMUL PISTOLAR DIN CROSS CREEK (9; 11; 13; 15; 17; 19) — Republica ● MIREASA ERA ÎN NEGRU (8,30; 11; 13,15; 15,30; 17,45; 20) — Victoria ● NU E UȘOR CU BĂRBATHI (12; 14; 16; 19) ● DESENE ANIMATE (10) ● DACĂ E MARTI E BELGIA (9; 11; 13; 15; 17; 19) — Dacia ● FIUL CAPITALULUI BLOOD (9; 11; 13; 15; 17; 19) ● DESENE ANIMATE (10) ● ADIO, DRAGA MEA (12; 14; 16; 18) — Mărăștii ● AUTOSTOPUL (9; 11) ● PENTRU CITIVA DOLARI ÎN PLUS, seriile I și II (14; 16,30; 18) — Arta ● 7 BĂIEȚI ȘI O ȘTRENĂRIȚĂ (9; 11; 13; 15; 17; 19) — Muncitorese ● SANDOKAN, TIGRUL MALAIEZIEI (9; 11,30; 14; 16,30; 19) (un tarif și jumătate) — 23 August ● DRAGUȚA AELITA (9) ● JANDARMUL ȘE ÎNSORĂ (11; 13; 15; 17; 19) — Timpuri noi ● FLORI DE GHEATĂ, 23-25 aprilie (15;17) ● HIBERNATUS, 26-29 aprilie (15; 17) — Steaua roșie.

SĂ INTRĂM, TOTUȘI, ÎNRÎND CULUMEA!

Dintotdeauna, între sate și între oamenii lor, au existat diferențieri, mai mici sau mai mari. Că țărănul român a fost și a rămas harnic, este o realitate incontestabilă. Dar, tot o realitate este și faptul că, mereu, unii țărani au fost mai bogați, au acumulat avere și au trăit în bunăstare, pe când alții, nu puțini s-au confruntat cu greutate și nevoi o viață, lăsându-le apoi drept împovăraătoare moștenire. Situațiile din urmă s-au perpetuat, mai ales, în satele de deal și munte...

Am făcut zilele trecute un „raid” prin mai multe sate de pe traseul Cluj — Tîrgu Lăpuș. Mare mi-a fost mîhnirea cînd, în zi de sîmbătă (era „Izvorul tîmăduirii”), am văzut, ici-colo, cît mîi depărtat de Cluj, sârmani lucrînd, cu metode și mijloace primitive, pămîntul...

Este adevărat că terenul sărac trebuie lucrat mai mult și mai bine, dar o arătură făcută în această perioadă, cu un plug amărît tras de bivoli, într-o gospodărie ca vai de lume, nu poate prevesti bolșugul pentru mîine, nici la Bunești, nici la Chiuești, nici în altă parte...

La Măgoaja (pe locuri pline de istorie), aceeași agricultură primitivă! Lănuiri de cereale sufocate de buruieni și care nu prea știu ce-s erbicidele. Se luptă, încă din greu, cu arhaicul otic...

Am mai întîlnit „harnici țărani” împrăștiînd manual îngrășămintele, la Rugăsești, și nu numai...

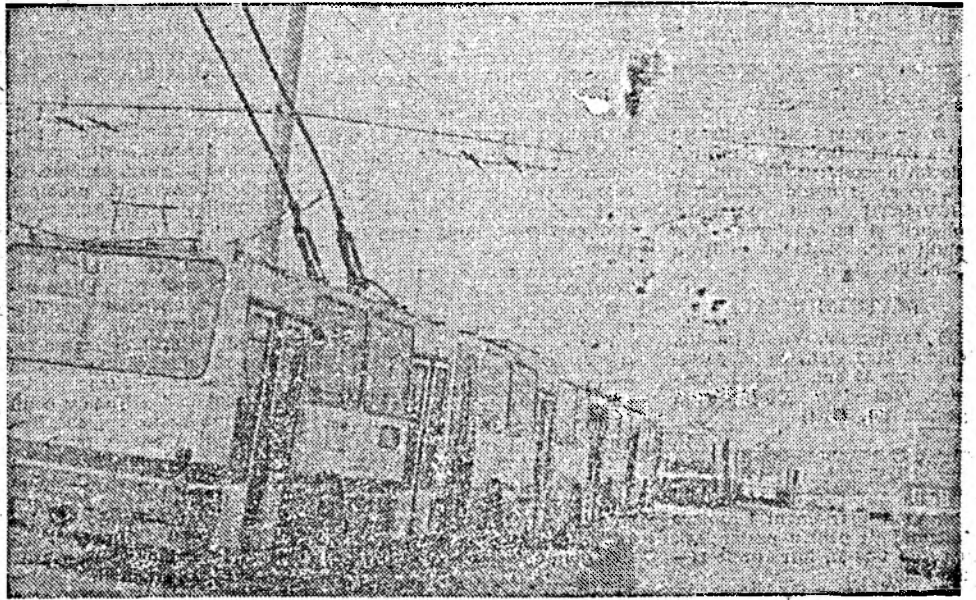
Ce este de făcut? Intrarea în rîndul lumii trebuie să se facă, totuși, cît mai repede. Cum? Înainte de orice, credem că s-ar impune ca în oricare sat, oricît ar fi el de îndepărtat

de oraș, să existe un specialist care să deschidă calea spre nou. Sintem pe punctul de a pași în milieniul trei și-ar fi de dorit să ne ridicăm la nivelul vremurilor pe care le trăim...

S-au primit, în multe sate, ajutoare din străinătate, s-au stabilit legături de prietenie, de colaborare între sate românești și sate din Occident. S-a oferit sprijin consistent și în continuare. „Spuneți-ne ce mașini agricole, ce unelte să vă trimitem”, s-a interesat, într-unul din state, un prieten francez. Răspunsul? „Ne-ar trebui pînă la o sută de coase...” Răspuns care l-a lăsat fără replică pe... capitalist!

Concluzia nu poate fi decît una singură: trebuie să privim cu mai mult curaj înainte, să intrăm, deci în rînd cu lumea!

Emil LUCA

Vagoane fără... „inimă”! Lipsesc, în continuare, acumulatorii...

Foto: N. PETCU

CUM „CIRCULĂ” I.J.T.L.-UL?

ÎNTE EXIGENȚE ȘI POSIBILITĂȚI

Revenim din nou la I.J.T.L., fiindcă aceasta ridică probleme cu care ne confruntăm zilnic. Timp de două zile am întreprins un raid pe „arterele cheie” din municipiul Cluj. Aglomerația există. Lumea circulă.

I.J.T.L.-ul — am constatat acest lucru — face eforturi pentru a asigura un trafic normal. Desigur, este greu. Exigențele noastre sînt mai mari. Dar posibilitățile practice de a le satisface rămîn încă limitate.

Trebuie să recunoaștem că necazurile sînt încă multe. Rezolvarea acestora cere, însă, timp.

O „radiografie” la zi a preocupărilor întreprinderii ne-o oferă domnul inginer Liviu Neag, directorul I.J.T.L.

— Cu ce se confruntă acum I.J.T.L.?

— La ora actuală avem un deficit de 13 milioane lei. Cu alții ne-a frustrat publicul călător. În continuare, se întîmplă greutăți în ceea ce privește asigurarea bazei materiale a întreprinderii, respectiv anvelope, acumulatori și piese de schimb.

— Acest lucru grevează asupra transportului în comun?

— Da. Acest lucru ne aduce în situația de a nu putea asigura un număr suficient de vehicule pe liniile planificate. Urgențele ar fi de 600 de anvelope și 200 de acumulatori. Minimum, vreau să zic.

— Aveți și vești bune, în acest sens?

— Ne bucură înțelegerea de care au dat dovadă cei de la „Autobuzul” București și întreprinderea de anvelope Zalău care ne vor livra, în cursul lunii mai, 20 de autobuze, respectiv 500 de anvelope de la Zalău. Totodată, pentru salubritatea orașului am primit cîteva autocompactoare și autocontainere. Sigur, nu în număr suficient, dar este un început de bună augur. Sintem în tratative cu „Automecanica” Mediaș și I.M. Beiuș. La toate acestea trebuie să adăugăm și cele 20 de taximetre care vor fi... vizibile în următoarele zile atît la Cluj, cît și la Turda și Dej.

toarele zile atît la Cluj, cît și la Turda și Dej.

— Ce ne spuneți despre parcul de mașini. Mai exact a folosirii eficiente a... ceea ce avem?

— Scopul nostru este să satisfacem în cele mai bune condiții transportul. Mai ales în orele de vîrf. Nu este ușor, în condițiile pe care le avem. În prezent circulă, în medie, 60—65 autobuze, 49 de troleibuze și 15 tramvaie. Vom ajunge la 20 de tramvaie, ceea ce va îmbunătăți simțitor transportul cu acest mijloc de locomotie. Cu o condiție: mai zilele trecute un... binevoitor a așezat pe linia de tramvai o bară metalică. Inevitabilul s-a produs, tramvaiul a deraiat și, astfel, toată circulația a fost dereglată mai bine de 4 ore. În altă ordine de idei, întărim corpul de control. Nu de alta, dar s-au înmulțit „domnii” care, pare-se, că au uitat de composter. Mai exact, de regula elementară de a plăti călătoria.

— Ce ne spuneți despre conducătorii auto?

— Datorită masivelor pensionări ne așteptăm la apariția unui gol. Facem un apel, și pe această cale, în special celor care au permis categoria B și C să se adreseze întreprinderii pentru obținerea permisului corespunzător, ce dă dreptul la conducerea troleibuzelor și autobuzelor.

— Ce alte gânduri aveți pentru îmbunătățirea transportului în comun?

— Repunem în funcțiune liniile de agrement spre Făget (cu începere de la 1 Mai), extindem liniile de maxi-taxi și, în funcție de creșterea parcului de mașini proiectăm să înființăm și la Cluj linii de noapte.

— Deci, domnule director, va fi mai bine?

— Facem tot ce ne stă în putință pentru a satisface toate doleanțele, urmînd să avem un transport civilizat așa cum ni-l dorim de multă vreme.

REPORTER

Firma Gherlah/Ilea, ALĂTURI DE ROMĂNI

I-am calificat pesimiști pe cei care prognoza în legătură cu „afluența” ajutoarelor pentru România de după Revoluție. În parte, previziunile s-au adevărit. Oamenii au venit, au adus și au plecat îndreptîndu-și bunăvoința spre alte zone ale globului. Am spus: unii. Pentru că oameni cu inimile ce bat pentru țara noastră au inițiat programe de ajutorare pe termen lung. Caravanele lor au început să facă parte din „peisaj”, oamenii au început să-i recunoască, să fluture din mîini, ca unor adevărați prieteni.

Un exemplu concludent este și firma GERLAH/ILEA. Și un generic — RUMĂNIENHILFE — WUPPERTAL — care a trimis de mai multe ori medicamente, aparatură medicală, alimente, îmbrăcăminte, hrană. Au beneficiat de aceste ajutoare Clujul, Sibiu, Timișoara, București și alte localități greu încercate.

De curînd, am întîlnit-o pe doamna Ilea („mesagerul” direct al cunoscutului violoncelist, domnul Cătălin Ilea), în Capitală. Erau vizate spitalele de copii, unde s-au depus substanțiale ajutoare în medicamente, aparatură etc. Firma s-a gîndit și la ajutorarea unor ziare independente, așa că s-au predat reprezentanților clujeni mașini de scris și mașini de calculat.

Gest făcut din inimă, pentru care nu putem decît să mulțumim. Tot din inimă.

Radu VIDA

Mesaj de frăție din Wuppertal, Düsseldorf, Remscheid și Selingen. Foto: Ion PETCU

MII DE MULȚUMIRI

Ne-a vizitat la redacție doamna Marla Bogheanu (Cîmpia Turzii, str. Laminorîștilor nr. 10). „Simpaticul” Ioan Lăcătuș din Sînpaul a fugit cu suma de 9.000 de lei, sumă ce revenea reclamantei dintr-o tranzacție. Tînărul lucrător de po-

liție, domnul sergent major Ghiță Șuteu, l-a urmărit pe făptaș pas cu pas și a restituit integral suma păgubăsei. Chiar dacă tardiv, permiteți-mi să-i urez domnului Ghiță Șuteu mulți ani de ziua domniei sale și multe succese profesionale! — ne-a spus doamna Bogheanu.

Urări cărora ne alătură și noi. R.V.

MARGINALII LA ETAPA

A SCOS PUBLICUL CARTONAȘUL GALBEN?

Trei meciuri tranșate practic în repriza secundă, un altul jucat o zi mai tîrziu la ora de matineu, apărări în general ferme și linii de atac oarecum timorate — iată care ar fi în mare imaginea trecutului etape. Jucînd pe propriile terenuri, Dinamo și Steaua scoteau din start de sub semnul întrebării soarta punctelor disputate. Aîndcă nici una nu avea oaspete formația studenților din Bănie, deocamdată singura în stare să producă derută chiar în fortărețele mai sus pomenite. Și dacă am adus vorba despre aceste nume, un amănunt care scapă atenției este că Universitatea Craiova are, alături de Dinamo, cea mai bună apărare din campionat, mai bună chiar decît a Stelei cu „senatorii” ei de națională. Performanța etapei rămîne însă Politehnica Timișoara, învingătoare

la Sibiu după o primă repriză albă și apoi, după golul lui Rosenblum din min. 55, spîrgătoare de asediu vreme de peste o jumătate de oră! Timișorenii le prieste primăvara aceasta, adunînd de pe acum aproape tot atîtea puncte cîte agonisiseră în întreg turul campionatului. Și mai sînt de jucat încă 10 etape. Vrea Timișoara să pătrundă în eșalonul U.E.F.A. la toamnă? Ar fi cu adevărat o performanță ce ar susține deja un simbol.

Mai altfel decît celelalte a fost meciul de la Oradea (F.C. Bihor — Universitatea Craiova). Ea se joacă, ba nu se joacă, deși craiovenii se aflau la fața locului. Fuseseră în prealabil unele neînțelegeri: Federația a decis amînarea întîlnirii, pentru că s-a întervinut ferm... Ministerul Sporturilor și să dispună

desfășurarea partidei duminică la ora... la care oră? Craiovenii erau la discreția Tarom-ului și probabil zborul charter-ului a fixat meciul la ora de matineu a... diviziei B, pe care tot craiovenii au suportat-o mai lejer deschînzînd scorul în min. 7 și terminînd în cele din urmă la egalitate. Curios rămîne faptul că în acest caz Ministerul Sporturilor a pus lucrurile la punct și nu Federația. Să nu-și cunoască încă rosturile noul nostru for federal? De mirare, într-o perioadă în care fotbalul românesc trebuie să-și onoreze altfel numele.

Lume n-a prea fost nici pe celelalte stadioane ale etapei. Ba, pe alocuri, asistența s-a numărat pe degete cum se spune, sancționînd cu un blam evident cele ce se întîmplă în viața fotbalului nostru. Am

cuteza de aceea să oferim ca pildă de reabilitare și de rechemare a spectatoriilor în tribunele fotbalului evoluția băieților de la „U” în meciul cu S.C. Bacău. A nu se înțelege însă că publicul este cel care face fotbalul și nu... fotbalistii! Eliberată acum și la noi de cenșul canoanelor fără noimă, agenda atracțiilor și a preocupărilor de timp liber îngăduie selecția, opțiunile. Dacă cel ce și-a legat destinul de gazon, jucătorii adică, nu vor înțelege această nouă realitate și nu vor ridica obligatoriu ștacheta valorii, publicul se va îndepărta de stadioane. Asemenea înstrăinare ar avea efecte nefaste. Așa încît trebuie să se fiină neapărat seama de cartonașul galben arătat recent din... tribune.

Teodor MATEESCU

Divizia C de fotbal, seria a XI-a:

CU JUMĂTAȚI DE MASURĂ...

În etapa a 23-a a diviziei „C”, consumată duminică, echipele clujene au cules doar jumătate din punctele puse în joc, deși trei dintre ele au evoluat pe terenurile proprii. Industria Sîrmei a cîștigat la scor de „neprezentare” meciul cu Minerul Sărmășag, consolidîndu-și locul din clasament. Spre nenorocul „sîrmarilor”, adversarii lor direcți în luptă pentru promovare, „metalurgiștii” din Cugir, își continuă și ei și-și rîul succeselor, învingînd cu 5-0 pe Laminorul Zalău și menținîndu-și avantajul consistent de puncte.

Unirea Dej a cîștigat acasă, 2-0, cu Sticla Turda, osîndîndu-i la zile tot mai grele pe nefericiții lor conjudețeni. Incredibilă și totuși adevărată postura în care se află turdenii. Din partea componentilor echipei, a conducerii asociației

și a tuturor susținătorilor lor, este de așteptat să se găsească, atît cît, totuși, nu este pierdut totul, „soluții salvatoare”. Turdenii nu merită să piardă contactul cu fotbalul, sport care, și așa, a fost vitregit în ultimii ani în orașul de pe Arieș.

C.U.G.-ul, care părea la un moment dat că a revenit la... linia de plutire, a capotat surprinzător pe teren propriu, 0-1, cu „Victoria” Carei, reintrînd alături de turdeni, în „hora codășelor”.

Iată rezultatele complete ale etapei:

Metalurgistul Cugir — Laminorul V. Zalău 5-0; Soda Ocna Mureș — Voința Oaș Negrești 2-0; Cuprom Baia Mare — Minerul Băița 2-0; C.U.G. Cluj — Victoria Carei 0-1; Unirea Dej — Sticla Arieșul Turda 2-0; Industria Sîrmei — Minerul Sărmășag 3-0; Metalul Alud — Energia G.P.L. Sebeș 8-0; Oașul Negrești — Mobila 3-1.

Emil LUCA

